

# УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

UKRAINIAN LABOR NEWS

Address:  
Cor. Fritchard Ave. and McGregor St.,  
Winnipeg, Man., Canada.

Виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. — Published three times a week: on Tuesday, Thursday and Saturday.

Address:  
Cor. Fritchard Ave. and McGregor St.,  
Winnipeg, Man., Canada.

РІК VI

4. 112.

ВІСНОК, 7. ЖОВТНЯ 1924.

WINNIPEG, MAN.

TUESDAY, OCTOBER 7th, 1924.

No. 112.

VOL. VI.

## Радянське правительство і манджурський губернатор ген. Чанг Цо Лін заключили договір(?)

НА ПІДСТАВІ ДОГОВОРУ РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ ВИЗНАЄ НЕЗАВИСИМІСТЬ МАНДЖУРІА.

Влада Чанг Цо Ліна арештувала М. Остроумова, управителя східно-китайської залізниці.

ПЕН ТСІН, Китай, 5. жовтня. — Після заключення договору між манджурським військовим губернатором Чанг Цо Ліном і радянським правительством арештовано М. Остроумова, головного інженера східно-китайської залізниці, та М. Гойдату, шефа земельного департаменту залізниці.

Приначина арештувань невідома. Відомо лише те, що минулого року Чанг Цо Лін пробував перебрати контроль над земельним департаментом.

Китайські газети, опублікували вчора текст мимого договору між Чанг Цо Ліном а Радянським Союзом, на підставі котрого С.Р.С. визнає незалежність Манджурії.

Перші вісті про те, що Ра-

дянський Союз і Чанг Цо Лін заключили договір і що Чанг Цо Лін визнає С.Р.С.Р., наспіли з Токіо більше як тиждень тому назад.

**ЯПОНЦІ ХОЧУТЬ ІНТЕРВЕНЦІЇ В КИТАЮ.**

ТОКІО, 5. жовтня. — П'ять тисяч осіб, включаючи членів обох палат парламенту, відбули вчора в парку Шіба мітинг, на якому ухвалили резолюцію з домагами до японського правительства, щоби воно вмішалося в горожанську війну в Китаю як союзник генерала Чанг Цо Ліна, манджурського губернатора, який веде війну проти пекінських армій за контролю над центральним правительством в Китаю.

### МАНДЖУРСЬКИЙ ГЕНЕРАЛ ЧАНГ ЦО ЛІН ЗАНЯВ СХІДНО-КИТАЙСКУ ЗАЛІЗНИЦЮ.

Франція протестує проти заняття залізниць. — За її приміром підуть Злуч. Держави, Англія і Японія.

ПЕКІН, Китай, 5. жовтня. — В тутешніх дипломатичних кругах заявляють, що захоплення Чанг Цо Ліном східно-китайської залізниці, довершене завдяки його договорам з радянським правительством, витворило трісну між народною проблемою.

Франція протестувала вчора до пекінського правительства проти захоплення залізниць на тій підставі, що акція манджурського військового губернатора наражує на небез-

пеку французькі інтереси в залізницях.

Сподіються, що за приміром Франції підуть Злучені Держави, Японія і Велика Британія.

Чанг Цо Лін нові директори залізниці приказали арештувати в Харбіні генерала Остроумова, управителя залізниці і провідника російських білогвардійців.

Східно-китайська залізниця находилася дотепер під контролю центрального китайського правительства в Пекіні.

### ВІЙСЬКА ГЕНЕРАЛА ЧАНГ ЦО ЛІНА ЗАНЯЛИ МІСТА ЧІЕН ПІНГ І ЧІГФЕНГ.

Друга і третя армії Чанга захопили 12 польових армат, 20 машинних карабінів і много амуніції.

ЛОНДОН, 4. жовтня. — Кореспондент "Дейлі Мейл" доносить з Мукдену, що війська ген. Чанг Цо Ліна, манджурського військового губернатора, заняли Чіен Пінг, при чім убили 150 жовнів з армії ген. Ву Пей Фу, а 1,000 жовнів ранили.

Друга і третя армії Чанг Цо Ліна захопили також 12 польових армат, 20 машинних карабінів та велику кількість амуніції.

Аероплани Чанг Цо Ліна бомбардували в Шангайквані чігайські війська. Одна бомба убила генерала п'ятнадця-

тої дивізії і многих членів його штабу.

В Шангайквані находиться около 160,000 жовнів. Між ними панує невдоволення. Многі з них домагаються екстра платні і грозять відмовою воювати, якщо вони її не дістануть.

МУКДЕН, Манджурія, 4-го жовтня. — Головна квартира Чанг Цо Ліна оповіщає, що манджурські війська заняли Чігфенг підчас свого наступу на Еголь, звідки чігайські війська, піддержуючі пекінське правительство, мають відступати.

### ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПРОДАЖІ АЕРОПЛАНІВ.

ПЕКІН, 4. жовтня. — Китайське міністерство заграничних справ внесло до французької легатції протест проти продажі 20 аеропланів для ген. Чанг Цо Ліна, військового губернатора Манджурії, який находиться у війні з пекінським

правительством.

Французький корабель довозить аероплани до Китаю.

ВАРШАВА, 28. вересня. — Польський суд засудив православно-католицького священика в 1922 р. православно-католицького митрополита Георгія, на 12 років в'язниці.

### Великі фінансові інституції правлять Канадою, — каже Вудсворт

РІДЖАРИНА, Саск., 4. жовтня. — На мітингу Канадської Партії Праці промовляв тут вчора вечером Дж. С. Вудсворт, робітничий посол з центрального Вінніпегу.

В своїй промові він звертав увагу на концентрацію фінансової сили в руках пару груп і закликав, щоби робітництво пильно за цим слідило.

Десять років тому назад, казав Вудсворт, в Канаді було 34 чи 35 зачартованих банків, а нині є їх лише 13 або 14, і чотири з них контролюють 70 проц. торгівлі.

Нема сумніву, що менші банки будуть дальше переходити в руки великих фінансових інституцій, або падати.

Многі банкові директори є рівночасно директорами аж 12 або 14 індустріальних організацій і таким рбом звязують одні інституції з другими.

"Нема найменшого сумніву, що великі фінансові інституції управляють правительством, банками, фінансовими інституціями і великими торговельними організаціями, як також освітніми інституціями", сказав Вудсворт.

### ЛЕНІНГРАД БУДЕ ПЕРШИМ МІСТОМ В С.Р.С.Р.

Калінін каже, що деякі народні комісаріати будуть перенесені з Москви до Ленінграду.

РІГА, Естонія, 4. жовтня. — М. Калінін, президент Радянського Союзу, повідомив робітників Ленінграду, що радянське правительство має намір перенести деякі народні комісаріати до Ленінграду.

Він повідомив також робітників, що Ленінград, який був недавно дуже знищений вогнем, буде привернений до своєї попередньої позиції як перше місто Радянської Росії.

Калінін є головою спеціальної комісії, що має розсідлати шкоду, спричинену повінню, та визначити поміч для потерпілого населення.

Він сказав, що поміч від

центрального правительства мусить бути ограничена, так як правительство вже призначило цього року 100,000,000 золотич рублів для потерпілих від посухи.

### КИТАЙСЬКІ КОМУНІСТИ В ЛЕНІНГРАДІ.

ЛЕНІНГРАД, 30. вересня. — Тут прибув член центрального комітету китайської комуністичної партії і представник китайської організації транспортних робітників.

Вони звідили місцеву притань та познайомились з роботою ленінградських заводів.

### В РАД. СОЮЗІ КАСЮЮТЬ СТАРІ ПЕРЕЖИТКИ.

МОСКВА, 6. жовтня. — Др. Николай Семашко, народний комісар здоров'я, видав розпорядок проти ціловання, яке на його думку найбільше спричиняється до поширювання слабостей.

Др. Семашко виступає також проти ціловання руки жінчини мушкетом. Це не лише негігієнічне, каже він, але є звичною буржуазі, що не повинно мати місця в пролетарській республіці.

Подання руки зістало заборонене в многих державних департаментах. На місці цього заводиться салютування рукою.

Як дальший крок для охорони здоров'я др. Семашко проповідує заперестання курення і закликає курців уживати цукорки і конфітури.

### ДО ЛОНДОНУ ПРИБУЛИ РАДЯНСЬКІ ДЕЛІГАТИ.

ЛОНДОН, 30. вересня. — До Лондону прибули радянські фінансові знатоки Шайнман і Любимов, які були членами делегатції, що працювала над виготовленням англо-радянського договору. Вони будуть радити тепер з англійськими представниками над пляном договору в справі зобов'язань радянського правительства.

Після ратифікації англо-радянського договору має бути заключена ще одна угода, для якої потрібна оцінка радянських зобов'язань супроти Англії та її горожан.

СУДЯ ВІДЛОЖИВ ЗАСУД. ТОРОНТО, 4. жовтня. — Суддя Емерсон Ковтсворт, я-

### В РУМУНІІ ПРОГОЛОШЕНО ВОЄННИЙ СТАН.

АТЕНІ, 4. жовтня. — На слівші тут неурядові звідомлення кажуть, що в Румунії проголошено воєнний стан і заведено строгую цензуру.

### ЗАКЛИКАЄ ДО ВИЗНАННЯ РАД. СОЮЗА.

МЕМФІС, Теннесі, 4. жовтня. — Джозеф Ньюбургер, багаторий плантатор бавовни і директор кількох великих полудневих корпорацій, закликає до визнання Радянського Союзу Злученими Державами і до скликання конференції представників обох країв, яка мала би вирішити спірні питання.

### ПОЗИЧАТЬ НІМЕЧЧИНІ 200 МІЛІОНІВ ДОЛАРИВ.

ЛОНДОН, 4. жовтня. — Закінчено приготування для уділення Німеччині позички в сумі \$200,000,000 на підставі репараційного пляну Доса. Позичка буде видана слідуючої середи в Лондоні і Нью Йорку.

Як оповіщає фінансовий дім Морган, 50 проц. позички уділяє Америка, а 35 проц. Англія і інші держави Європи.

### АРЕШТОВАНИЙ СПІЛЬНИК УБИЙСТВА МАТТЕОТІ.

МАРСЕЛЬ, Франція, 4. жовтня. — На просьбу італійського консула поліція арештувала Аугуста Малаккію під замітом участі в замордуванні італійського соціалістичного посла Маттеоті.

Консуль просив також судити за другим фашістом, Філіпом Панзері.

### ПРОТИ ЗЛУКИ З КАНАДІЙСЬКОЮ ПАРТІЄЮ ПРАЦІ.

КЕЛГАРИ, Алта., 4. жовтня. — Трейдс енд Лейбор Кавсілі в Келгарі рішила не вступати до Канадської Партії Праці.

Рішення перейшло 23 голосами проти 10.

Головною причиною такого рішення є те, що Трейдс енд Лейбор Кавсілі була сформована для обговорювання і вирішування лише індустріальних справ, і на думку її членів було-б самогубством вступити до чисто політичного тіла в теперішній час.

### ПРИНЯТО НАЗАД ДО ПРАЦІ 600 РОБІТНИКІВ.

З початком цього тижня прийнято до роботи в сніпарських шахах у Вінніпегу 600 робітників з тих, що були недавно відложені.

Около 90 проц. прийнятих назад до роботи становлять механіки.

БЕРЛІН, 1. жовтня. — Пруський міністер внутрішніх справ розваз тутешнє товариство "Оберлянд", яке ставило собі за мету скасування конституції німецької республіки і привернення монархії.

### БОРІТЬБА МІЖ ТУРЕЦЬКИМИ І БРИТІЙСЬКИМИ ВІЙСЬКАМИ В ОКРУЗІ МОЗУЛЯ.

Турки заатакували ескадрону британських аеропланів коло Кумадії і зістріляли одного з них на земаю.

ЛОНДОН, 4. жовтня. — Делеша з Константинополя до "Екскендж Телеграф" подає, що турецькі війська близько Кумадії, в Мозулю, заатакували ескадрону британських аеропланів, зістріляли одного з них на земаю, і захопили пілота та його обсерватора.

В останніх часах між британським і турецьким військом в Мозулі було кілька сутичок.

Бритійці мають Мозуль під своєю окупацією від часу сві-

тової війни і хочуть його задержати тому, що він дуже багатий на нафту.

Турки домагаються, щоби Бритійці забралися з Мозуля і грозять прогнати їх силою.

Спір є тепер під дискусією Ліги Націй, яка назначила комісію для мирного поладження справи.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 30. вересня. — Ліга Націй прийняла в своє членство республіку Санто Домінго.

### ФРАНЦІЯ І БЕЛЬГІЯ ЗГІДНІ НА ДОПУЩЕННЯ НІМЕЧЧИНІ ДО ЛІГИ НАЦІЙ.

Бельгійське правительство наложило 26 процент на товари, що йдуть з Німеччини до Бельгії.

ПАРИЖ, 3. жовтня. — Тут довіданося, що французьке правительство годиться в принципі на вступлення Німеччини до Ліги Націй, як що Німеччина внесе апликацію на її прийняття.

Правительство не годиться однак на уділення Німеччині ніяких спеціальних привілеїв, наколи вона стане членом Ліги Націй.

БРУКСЕЛЯ, 4. жовтня. — Тут заявляють, що Бельгія не буде противитися вступленню Німеччини до Ліги Націй.

БРУКСЕЛЯ, 3. жовтня. — Премієр Тейніс предложити цими днями королеви Альбертові до підпису закон, яким накладється на товари з Німеччини 26 проц. щля, починаши від 15. жовтня.

Рішення в цій справі кабінет вже одобри.

Правительство уважає що щільком законним на підставі лондонського договору, і всякий протест зі сторони Німеччини, такий як був зроблений, коли Франція підприняла побуде противитися вступленню Німеччини до Ліги Націй.

### ЯПОНІЯ ВІДНЕСЛА ПОБІДУ В ЛІДЗІ НАЦІЙ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 2. жовтня. — Япоцька делегация в Лідзі Націй віднесла повну побіду.

Предствник Японії в розоружній комісії Ліги Націй за протестував був проти уступу в пляні Бенеша, в якому було сказано, що як котра держава зачне війну, то буде проголошена наїздником, а як в спорі між двома державами мировий суд признає спірне питання домашньою справою одної держави, то спір має бути покінчений.

Під напором Японії представники інших держав в Лідзі Націй змінили оспорюваний-уступ пляну Бенеша в той спосіб, що тепер ні Ліга Націй, ані її мировий суд не мають права протібушувати нападаючої держави наїздником, поки вона не "продложит" своєї справи в Лідзі Націй і поки вона остання її не розгляне.

Також ні Ліга Націй, ані її мировий суд не можуть вирішувати невідкладно, чи спір між двома державами є домашньою справою одної з них, бо споряча держава може ще предложити свою справу перед раду Ліги Націй.

### АНАТОЛЬ ФРАНС СМЕРТЕЛЬНО ХОРИЙ.

ПАРИЖ, 4. жовтня. — Анатоль Франс, найбільший живучий французький письменник, є близький смерті. За останніх два дні він дуже ослаб і втрачено всяку надію, що він вийде з теперішньої слабости, яка триває вже шість тижнів.

За останніх два роки його здоров'я було дуже делікатне і за той час він був тяжко хорий вже пару разів.

Анатоль Франс має 80 років. По переконанням він комуніст.

### ЗДОРОВ'ЛЯ ГОРКОГО ЗНАЧНО ПОЛІПШИЛОСЯ.

ЛОНДОН, 4. жовтня. — Максим Горький, славний російський письменник, про якого доносили делеші, що він тяжко хорий, находиться тепер в Сорренто і чується дуже добре.

Польська урядова статистика виказує, що польські наглі суди на цілім терені Польщі засудили 313 осіб, з чого числа 109 на кару смерті.

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на вулиці Прічард і Мекгрегор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man. Canada.

ПЕРЕМОГА МОСКВИ НАД АМСТЕРДАМОМ.

В середині минулого місяця прибув до Москви Генеральний секретар Міжнародної Федерації Транспортників, Едо Фімен, один з найвидатніших робітничих діячів в Амстердамському Інтернаціоналі. Він має на цілі ближче зацікавитися з професійним рухом і з загальним положенням в Радянських Республіках.

Прибувши до Москви, Фімен виступив на зборах Центрального Комітету залізничників з промовою, в якій висказав свої невизначено цікаві думки про міжнародний робітничий рух, його два центри — Амстердам і Москву, та про його об'єднання. З приводу цієї промови Фімена, Харківські "Вісти" (ч. 207) в редакційній статті кажуть наступне:

"Москва — це жовтєвський революційний методі класової боротьби, це Комінтерн, Профінтерн. Москва — курс на світову революцію й сама революція.

Амстердам — це соціал-угодовство, це II. Інтернаціонал і Амстердамський Інтернаціонал профспілок, це поміркованість, реформізм, обхід революційної класової боротьби шляхом співробітництва з буржуазією, виключення подачок і задоволення ними. Амстердам — це шукання цілі в капіталістичному ладі не для того, щоб зрізати капіталізм, а для того, щоб відіти в цю ціліну й якось жити в ній з капіталом і буржуазією.

Між Москвою й Амстердамом боротьба за вплив на міжнародний робітничий маси, за керівництво ними й міжнародним робітничим рухом. В перекладі цієї боротьби — шанси за й проти світової революції, шанси перемоги й поразки пролетаріату в його визвольній боротьбі й шанси на життя й смерть капіталізму.

Едо Фімен, — один з впливовіших вождів Амстердаму, в аарав в гостях у Москві, у робітничу республіку Радянського Союзу, у робітничу, що зробило жовтєву революцію й тримає курс на жовтєві світові.

Гостювання Едо Фімена в Москві й його промова на прездії Ц.К. залізничників — це певні підсумки боротьби між Москвою й Амстердамом.

Що це за підсумки і про що вони свідчать?

Перший й майже чи не найголовніший з них полягає в тому, що міжнародне соціал-угодовство примушено, від натиском фактів, безсило опустити зброю, що воно нею билося проти радянської влади й пролетарської революції, що встановила цю владу в межах буржуазної Росії. Шість про диктатуру в радянських республіках над пролетаріатом, що II виспівував на певні способи міжнародний меншовизм та його підголоски в радянських республіках, як не адово цілком в архів, то у всякому разі співати II не хватяє вже голосу й сміливості. Зброя ця притулилася й як ще бв когось, то лише тих, хто нею ще користується.

Менш за все є випадковість в тому, що перше, що спостеріг і що поспішив перш за все зауважити Едо Фімен, це, що "шеснякани Європи, що С.Р.С.Р. не диктатура пролетаріату, а диктатура над пролетаріатом — в нахабна брехня" і що робітничі Заходи були би раді мати таку свободу, яку мають робітничі С.Р.С.Р.

Другий висновок, що міжнародне соціал-угодовство здає свої позиції в його боротьбі проти радянського профрону й жовтєвої революції, визнаючи своє вороже відношення до них за "надзвичайно велику помилку".

Третій: методи виключення у буржуазії подачок, методи реформістського обходу революції й співробітництва з буржуазією виявляють уперту тенденцію до банкрутства в робітничих масах Заходу, хот "на Заході й в цих робітничих, які серйозно думають, що можуть добитися чогось-небудь шляхом переговорів і виключення".

Четвертий: ідеї озброєного повстання й пролетарської революції набрали вже стільки ґрунту в міжнародних масах робітничих, що примушують переглянути свою позицію до них також і своїх вождів із Амстердамського й II. Інтернаціоналу. Едо Фімен лише найбільш чулий й розуміючий з них.

Едо Фімен — значав, що він промовлятиме не як офіційний представник Амстердамського Інтернаціоналу профспілок і навіть не як офіційний представник Інтернаціоналу федерації транспортників, генеральним секретарем якого він є, а персонально, як приватна особа. Ми, звичайно, й не вважаємо, що Едо Фімен говорив за весь Амстердам. Але від цього значення його поведінок в основному не зменшується.

Робітничу радянських республік добре знає, що з Амстердамом йому ще буде багато роботи й гострої боротьби, більш ніж було до цього часу. Але що боротьбу воно проводить в цілковитій упевненості на перемогу.

Промова Едо Фімена — перша блискавка перемоги Москви над Амстердамом."

Всім нашим організаціям і читачам "У.Р.В." пригадуємо, що пора вже розпочати приготування до листопадової кампанії в користь нашої робітничої преси. Листопад, це один з двох місяців в році, призначених на допомогу "Українським Робітничим Вістям" і "Робітничі". Фонд, що був зібраний в маю, вже вичерпаний в тихих для преси літніх місяцях. Треба, отже, робити приготування, щоб в листопаді забезпечити нашу пресу до наступного маю. Пора вже взятися за вибір комітетів, що мають зайнятися кампанією в листопаді, вироблення плану кампанії, приготування представств, концертів і інших підприємств для той-ж цілі. В місяці листопаді ми повинні знову здобути нашому часописові що найменше дві тисячі нових передплатників. Готовимось-ж до цієї кампанії зараз, щоб забезпечити її успіх.

Фердинанд Лясаль.

(До 60-ї річниці його смерті — 1864—1924.)

Фердинанд Лясаль належить до великих піонерів сучасного соціалістичного робітничого руху. Він відіграв велику роль в справі освідомлення німецької робітничої класи і заклад фундамент німецької соціал-демократичної робітничої партії.

Лясаль був сучасником і земляком Карла Маркса. Обоє їх висунула німецька робітничя класна на авансцену пролетарської боротьби за визволення. Але на кожного з них було покладено наче-б то особливу історичну місію. Маркс мав теоретично оформити ідеологію пролетаріату, як нової історичної класи, виконувати ту духовну зброю, за допомогою якої пролетаріат повинен був вийти на боротьбу проти буржуазного світу. А Лясаль був цінний, переважно, як умільний практик — агітатор і організатор робітничого руху.

До цієї річниці в революційній діяльності Карла Маркса й Лясала спричинювалися різні індивідуальні їхні властивості та здатності, а також ті умови, в яких їм доводилося працювати. Пробуваючи майже все життя своє у вигнанні, Маркс не мав безпосередньо справи з робітничою аудиторією будь якої однієї країни. Своє величезне вплив на нього й привнес в теорію всього міжнародного робітничого руху, наукової обробці революційного досвіду на всьому європейському континенті і визначенню основних етапів дальшої визвольної боротьби пролетаріату. Карл Маркс зі своїм приятелем Ф. Енгельсом розробляли, переважно, теоретичне формулювання нової ідеології пролетаріату-борця. Але цю нову ідеологію боротьби треба було прищепити широким верствам робітничої класи.

Лясаль був одним з найкращих провідників революційно-соціалістичних ідей в тушавині робітничої класи. Він був в самій натурі своїй блискучим агітатором, геніальним промовцем і мав залізну силу волі з надзвичайно глибоким і гострим розумом. До всього-ж цього, він мав надто палку вдачу. Своєми вогнищами промови він надзвичайно впливав на широку робітничу аудиторію. Завдяки своєму хисту Лясаль і став практичним провідником і керівником робітничої класи в Німеччині на початку 60-их років. Це він в 1863 році заснував "першу загальнонімецьку робітничу спілку". Через рік після заснування цієї спілки, в 1864 році, Лясаль було вбито на дуелі, і він не встиг широко розвинути її діяльність. Але багато ще років після смерті Лясала німецькі робітничі шанували пам'ять цього видатного борця за визволення робітничої класи.

Лясаль, подібно до Маркса й Енгельса, почав свою розумову та ідейну еволюцію з гегелізму, з гегелівської філософії. Ще на шкільній лаві він ретельно студював філософію Гегеля. Він тоді-ж накреслив план своєї першої філософської праці про грецького філософа Геракліта. В 1845 р. Лясаль їде до Парижу, щоб зібрати в тамтешніх бібліотеках потрібний матеріал для своєї наукової роботи. Вважати себе за соціаліста Лясаль почав з 1843 року. Під час свого перебування в Парижі він ближче познайомився з соціалістичним вченням і рухом. До цього часу у Лясала остаточно склалися його революційно-соціалістичні переконання. Але з усім цим він залишився непохитним гегеліанцем у загальних справах філософії. В цьому й полягала головна ріжниця між Марксом і Енгельсом, з одного боку, і Лясалем — з другого. Маркс і Енгельс перейшли до наукового соціалізму, зрівняли з гегелівською ідеалістичною філософією. Почавши з "молодогегеліанства", вони потім цілком відкинули ідеалістичний зміст гегеліанства, використовуючи тільки його діалектичний метод, обернувши останній догорі. На підставі матеріалістичної діалектики, вони і збудували науковий соціалізм і стратегію пролетарської боротьби.

Лясаль же залишився непохитним гегеліанцем навіть тоді, коли вже був переконаним соціалістом. В німецькій революції 1848 р. ми зустрічаємо Лясала в перших лавах революційної армії. Йому було тоді 23 роки, але своїми здатностями він відокремлювався від решти і звернувся на себе увагу. Тоді-ж він уперше познайомився особисто з Марксом. В цей час він вже був знайомий з "Комуністичним маніфестом" та іншими творами Маркса й Енгельса, де було виразно сформульовано основні твердження нового історично-матеріалістичного вчення. Лясаль, при цьому уважав себе за переконаного комуніста в дусі "Комуністичного маніфесту", залишившись, проте, вірним гегелівському ідеалізмові. Він бачив умови і закони пролетарської класової боротьби не в їхній економічній нагоді, а в перевороті їх в ідеалістичні форми думання, на юридичну й філософську мову. Революційна класова боротьба була підфарбована у Лясала в ідеалістичний колір. В цьому ідеалізмові й полягала хибна лясальства.

Брак виразного матеріалістичного світозрушення причиною того, що в Лясалі не вистачало витриманості та послідовності, коли треба було висувувати засоби для досягнення революційних цілей. Звідціль — деякі помилки Лясала в галузі тактичних справ, аж до його залишення до залізного канцлера Бісмарка.

Ідеалістично-гегелівські ознаки лясальства були також причиною того, що Лясаль особливо культивував і висував на перший план свою особу, своє "я". Своє розуміння соціалізму й революції з ідеалістичного погляду філософії та права Лясаль виклав у своїй головній праці "Система надбаних прав". Цей твір дивує величезною ерудіцією, розумінням найтисненіших подій тисячелітньої історії права й надзвичайною глибокою аналізою.

Не зважаючи на свої хибні, Лясаль є дорогим і близьким нашій епосі своїм безмежним революційним патосом, своєю неситимим жаждою практичної діяльності і революційної чинності. Без революційної роботи він сумував, його стіхія була боротьба й революційна практика. Вся його теоретична й наукова робота мала на меті допомогти і служити практиці. Дуже характерним по до цього є його лист до Енгельса (1859 рік), де Лясаль повідомляє, що надалі він вивчатиме політичну економію й філософію історії, як що тільки — і це-б було дуже приємно — не почнеться, наразі, практичний рух, що приприть хоч-би яку велику теоретичну роботу. Далі він додає: "З якою охотою я залишив-би написанням те, що я знаю, коли-б замість цього поштасти зробити хоча щось з того, що ми віємо".

Лясаль зацікавився, переважно, революційним втручанням науки в розвиток історичного процесу. І дійсно, вся його наукова робота, не зважаючи на всю теоретичну абстрактність, була просякнутою й дихала практичною соціально-політичною актуальністю своєї епохи. Це робить Лясала близьким нашій сучасності.

А. Юдичкий.

ПАТІК МАЄ ДВА КІНЦІ.

Польські газети доносять про сміливий напад озброєних відділів на польську поліцію в коломийській і чортківській повітах. Обеззброюють поліцію і стріляють до неї з її крісів, а потім звинкують. Прийдеться шаяхті не озброювати поліції.

БОРЬБА РОБІТНИЦТВА З ФАШІСТАМИ В ІТАЛІЇ.

Від часу убивства соціалістичного посла Матеотті ватажкам фашистів в Італії, у якому вмішаний був сам диктатор Муссоліні, як учасник в змові вбивств, італійське робітничтво не заспокоюється. У відповідь на убивство Матеотті робітнич Корні убив визначного фашиста Казаліні, а також був зроблений невдалий замах на життя Муссоліні. Фашисти побоюються, що за цим послідує ще інші терористичні акти проти членів фашистського уряду і визначних діячів фашистської організації.

Після вбивства Казаліні в Римі відбулася спеціальна нарада міністрів, на якій визначено положення дуже серйозним і ухвалено ужити рішучих заходів для охорони "громадського ладу і спокою". В Римі, Мілані, Болоні і інших містах Італії фашисти вчинили погроми на робітничі квартали. В Мілані розгромили редакцію соціал-демократичного часопису. Робітничі, під проводом комуністів дають організовану одсіть фашистам.

ФРАНЦУЗЬКІ РОБІТНИКИ БО РЯТЬСЯ ЗА СКАСУВАННЯ КАТОРГИ.

Вісті з Парижа доносять, що останніми часами французькі робітничі під проводом комуністів збільшили боротьбу за скасування французької колоніальної каторги. В Парижі відбувся недавно величезний мітинг протесту проти арештів над колоніальними каторжанами. Комуністична парламентарна фракція і преса розпочали широку кампанію проти висилання засуджених на каторгу на далекі острови Атлантику, де над ними страшно знущаються. До кампанії комуністів прилучилися деякі ліві соціалісти, багато французьких письменників, в тому числі і старенький, хорий Анатоль Франс.

ЗТЗД ФАБРИЧНИХ КОМІТЕТІВ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

В Празі відбулося засідання комітету в справі підготовки загальнодержавного з'їзду фабричних комітетів. У комітеті

особливо схвалювала французьке громадянство історія бунту французьких каторжан в французькій Гвінеї, до якого довела жорстокість французьких катів. Ерріо під натиском громадської думки запропонував міністрові юстиції виробити проект скасування колоніальної каторги та заміни її каторгою в Франції.

ЗАСУД ІМНІЦЬКИХ КОМУНІСТІВ.

У найвищому суді в Берліні закінчився процес 11 ельберфельдських комуністів. Обвинувачених присуджено до ув'язнення на довгі терміни. Присуджених було обвинувачено за державну зраду та за те, що вони силоміць заволоділи на початку 1924 року зброєю та роззброїли поліцаїв, при чому одного із поліцаїв, котрий пробував ставити опір, убито.

Голова суду вперто вимагав від обвинувачених признання, що Центральний Комітет Комуністичної Партії нібито докучив їм організувати терористичну групу. Обвинувачені категорично заперечували це й зазначили, що вони розбродили поліцію виключно тому, щоб захистити партійні робітничі організації від бешкетів фашистів.

Один із членів найвищого трибуналу, соціал-демократичний вождь Герман Мілер, теж безуспішно намагався досягти від обвинувачених яких-будь заяв, що компромітували-б Ц.К. Компартії. Найвищий суд присудив робітника Кемпа на 12 років, робітника Міхельса — на 11, робітника Гроса — на 10, решту на 7 років ув'язнення в фортеці.

ЗТЗД ФАБРИЧНИХ КОМІТЕТІВ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

В Празі відбулося засідання комітету в справі підготовки загальнодержавного з'їзду фабричних комітетів. У комітеті

В КРАЇНІ НЕВОЛИ І СЛІЗ.

УКРАЇНСЬКІ ВЧЕНІ ХРУНІ І ПОЛЬСЬКА ШЛЯХТА.

За відомостями польського Східного Агенства українські вчені після наради в Празі оголосили заяву, що вони погоджуються вести переговори з польським урядом в справі організації українського університету.

Українські вчені ставлять, однак, умову, щоб університет відкрито на території, заселеній Українцями. Вчені дали уповноваження вести переговори проф. Кирилову Студинському. Заяву підписали: Янович, Горбачевський, Степан Смаль-Стоцький, Олександр Колесса, Станіслав Дністрянський та Станіслав Рудницький.

Польський уряд обіцяє при прийомі до краківського університету визнавати свідоцтва всіх закордонних університетів, вепереч установленню Польщі правилами.

Олександр Барвінський і Юліян Романчук-вїдали у Львові заяву, що не годяться і нічого спільного не мають з заявою укр. професорів в Празі.

ЗНУЩАННЯ НАД КОМСОМОЛЬЦЯМИ В ЛУЦЬКУ.

З Луцька одержано відомості про страшенні мордування та знущання над заарештованими членами Комуністичного Союзу Молоді. Заарештованих комсомольців 100 осіб, більшість з них учні 14—15 років. Поліція, вимагаючи признання, вивряла юнакам нігті, прищепляли руки дверима, одягали залізні кільця. Особливо мордувала поліція 16-літнього хлопця Кібрика. Брат і сестра його — комуністи і тепер мешкають на радянській території. Комсомольці після страшних катувань підписали,

ПОЛЬСЬКІ СОЦІАЛІСТИ ПЕРЕД РОСКОЛОМ.

Центральний Комітет Польської Партії Соціалістичної (П.П.С.) має зараз чимало клопоту з своїм послом Маліновським. Цей посол вимагає, щоб П.П.С. змінила свою тактику й прийняла лівіший напрям. В протиную разі Маліновські загрожує розколом. Вимоги Маліновського викликані втратою впливу П.П.С. на робітничі маси після останніх зрад у Горішньому Шлезку та Домбровському басейні.

СУД НАД ШТЕЙГЕРОМ.

Студента Станіслава Штейгера, якого обвинувачують в спробі кинуть бомбу на президента Войцеховського у Львові, судить польовий суд. Процес його почався 12. вересня.

19-ТИ ПОЛІТИЧНИМ ЗАГРОЖУЄ СМЕРТНА КАРА.

У Слонімі, в полевою суді почалась справа 19-ти політичних, яких обвинувачують в спробі втечі та збройному нападі на тюремну сторожу. Всім обвинуваченим, незаконно відданим під полевий суд, загрожує смертна кара. В місті цей процес викликав величезне зацікавлення. Перед будинком всюди стоять величезні юрби чекуючи присуду. Обвинувачені заперечують збройний напад на тюремну сторожу.

ЗНОВУ ПОЖЕЖИ В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

Вісті з Варшави доносять, що в Східній Галичині знову охопили масові пожежі панських маєтків. Польські газети кажуть, що в цих пожежах "відчувається рука саботажників, що, як видно, вживають нових засобів боротьби проти окупантів".

З СТРАЙКОВОГО РУХУ В АВСТРІЇ.

Європейські часописи доносять, що страйк металістів в Австрії хутко поширюється. До страйку приєднались й електротехніки. Професійні організації інших галузей промисловості заявили свою солідарність з страйкерами і загрожують оголошити страйк усього австрійського промислового пролетаріату в тому разі, коли підприємці не задовольнять вимог металістів.

Віденський бурмістр, соціаліст Зайц, намагається попередити оголошення загального страйку й провадити переговори зі страйкерами.

Промисловці заявляють, що вони не можуть задовольнити вимог робітничих про збільшення заробітної плати при нинішньому 8-годинному робочому дні. Підприємці згоджуються збільшити заробітню платню з умовою збільшення робочого дня.

Похід підприємців на 8-годинний робочий день викликає надзвичайне обурення в широких масах австрійського пролетаріату. Низові організації робітничих вимагають від професійних зєрхів негайно виконати загрозу оголошення загального страйку, Австрійські робітничі настрої надзвичайно рішучі.

БРЕШУТЬ, А ПОТІМ ВИБІР-ХУЮТЬСЯ.

Польське телеграфічне агентство спростовує звістки преси, що Петляора й Балахович приїхали до Варшави і пропонують організувати партзанські загони проти С.Р.С.Р. Але зі східних околиць Білорусі доходить звістки, що Балахович уже взявся до організації загонів, що їх призначено перекинути на радянську територію.

ШЛЯХТА ПОХОРОНИЛА УКРАЇНСЬКОГО ХРУНІА.

Для 1. вересня відбувся в Перемишлі похорон убитого хрунія, Матайса. Польські газети подають довгий опис похорону, в якому взяли участь репрезентанти польських властей, школи, союз польських академіків і великі маси людей, головню Польків. На кладовищі промовляв куратор Собівської, приписуючи вину убивства більшовицьким впливам.

Не забувайте також про пресовий фонд одинокої української робітничої газети в Канаді!



